

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet betreffende de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Dankzij de sectorconvenants zijn sectoren structurele partners geworden in het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. Vertrekkende van hun sectorale uitdagingen en de noden van hun ondernemingen dragen sectoren bij aan het verhogen van de werkzaamheidsgraad naar 80%. Een doelgerichte samenwerking met sectoren helpt ons om meer mensen aan het werk te krijgen en te houden en elk talent te (h)erkennen, ontwikkelen en benutten.

Als overheid realiseren we via de sectorconvenants een hefboomeffect door de eigen middelen van de paritaire sectorfondsen mee te responsabiliseren en in te zetten op Vlaamse werkgelegenheidsthema's.

We leggen een nieuw ontwerp van decreet voor. Met dit ontwerp van decreet geven we uitvoering aan het appel ten aanzien van sectoren in het regeerakkoord 2019 – 2024 en de beleidsnota Werk. We bouwen verder op het gewaardeerde instrument van de sectorconvenants en actualiseren en optimaliseren een aantal elementen.

Nieuw ten opzichte van het decreet van 2009 is:

- het introduceren van intersectorale convenants om een versnelling hoger te schakelen op vlak van intersectorale samenwerking: grote uitdagingen als de lage participatie aan levenslang leren, de vergrijzing, de impact van digitalisering, klimaat, circulaire economie op jobs en vaardigheden, de krapte, het lerarentekort, komen gemeenschappelijk op tal van sectoren af en vergen een intersectoraal antwoord.
- het koppelen van een doelstelling aan het instrument op het vlak van het ondersteunen van individuen en ondernemingen in functie van veerkracht en het verhogen van de werkzaamheidsgraad.
- de toevoeging van de thema's 'instroom, zijinstroom en doorstroom' en 'werkbaar werk' waarrond sectoren maatregelen kunnen uitwerken in hun convenant om bij te dragen aan de doelstelling.
- het voorzien van de mogelijkheid tot het flexibiliseren van de looptijd van een convenant van maximaal 2 jaar naar minimaal 2 jaar.

- en het inschrijven van de mogelijkheid om addenda af te sluiten.

Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet in een rechtsgrond voor het sluiten van sectorconvenants en intersectorale convenants tussen de Vlaamse regering en de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties van de sectoren. Het ontwerp van decreet biedt een uniform juridisch kader met betrekking tot het afsluiten, het beëindigen, het wijzigen, het rapporteren, het financieren en het toezicht op de uitvoering van de convenants.

1. Situering

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Werk

Inhoudelijk structuurelement: duurzame arbeidsmarkt

De Vlaamse minister bevoegd voor Werk en Sociale Economie formuleert in de beleidsnota Werk en Sociale Economie (2019 – 2024) het volgende appel ten aanzien van sectoren.

In de (inter)sectorale aanpak zetten we de aandacht voor non-discriminatie en diversiteit verder. We streven naar veerkrachtige ondernemingen die tegelijkertijd inzetten op loopbaanbeleid, de verwerving van skills, werkplekleren, diversiteit, arbeidsorganisatie en het versterken van de innovatie en werkbaarheid van jobs. Grote maatschappelijke uitdagingen brengen onze arbeidsmarkt in voortdurende transitie. Daarom ondersteunen we ondernemingen, (samenwerkingen tussen) sectoren en partners die binnen transitietrajecten aan de slag gaan met deze uitdagingen en op een integrale manier inzetten op zaken als werkbaarheid, loopbaanbeleid, arbeidsorganisatie, (werkplek)leren, EVC, jobrotatie, werknemerspooling, diversiteit en non-discriminatie. Door in te spelen op deze menselijke factor maken we onze ondernemingen veerkrachtig, productief en klaar voor de toekomst. Ook met de sectoren maken we werk van een strategie voor hun arbeidsmarktuiddagingen (knelpuntberoepen, tekorten, digitalisering, ...). Dat doen we in eerste instantie via het instrument van de (hernieuwde) sectorconvenants waarin we afspraken maken over o.a. leercultuur, diversiteit, non-discriminatie en werkbaarheid. In tweede instantie gaan we op zoek naar een model van intersectorale samenwerking zodat we de uitdagingen die op hen afkomen kunnen aanpakken over de grenzen van sectoren heen. Immers, de problemen van de ene sector zijn vaak de oplossingen van de andere sector. Via intersectorale afspraken kunnen we samen met VDAB ervoor zorgen dat we mensen met een bedreigde job in de ene sector kunnen begeleiden en opleiden naar een andere sector waar er tekorten zijn. We stimuleren in dit kader ook het inzetten van sectorfondsen als loopbaan- en transitiefondsen zodat we voor meer dynamiek op de arbeidsmarkt zorgen. We maken met de sectoren werk van geïntegreerde strategieën voor hun maatschappelijke uitdagingen (knelpuntberoepen, digitalisering, ...). Dat doen we in eerste instantie via het instrument van de sectorconvenants. We maken daarin met de sectorale sociale partners afspraken over o.a. leercultuur, diversiteit, non-discriminatie en werkbaarheid en ondersteunen hen in hun aanpak hiervan (bijv. met competentieprognoses). De huidige sectorconvenants worden verlengd zodat we

deze en andere accenten een plaats kunnen geven in een nieuw samenwerkingsmodel voor de toekomst. Op die manier verhogen we de impact van het Vlaamse opleidings- en tewerkstellingsbeleid. In het bijzonder hebben we aandacht voor sectoren die voor heroriëntatie staan als gevolg van nakende grote disrupties en stimuleren we het inzetten van de betrokken sectorfondsen als loopbaan- en transitiefondsen. In de (inter)sectorconvenanten zetten we de aandacht voor anti-discriminatie en diversiteitsbeleid verder. Heel concreet ondersteunen we ondernemingen, partnerschappen en (samenwerkingen tussen) sectoren die binnen transitietrajecten aan de slag gaan met deze uitdagingen en op een integrale manier inzetten op zaken als werkbaarheid, loopbaanbeleid, arbeidsorganisatie, (werkplek)leren, EVC, jobrotatie, werknemerspooling, diversiteit en non-discriminatie. (...)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het taal- en wetgevingsadvies nr. 2022/211_ van 10 juni 2022.

Er werd een gunstig advies onder voorwaarden verleend door de Inspectie van Financiën op 7 juni 2022 (MAV/KMI/22/241/092 KRAB2022001946).

Het begrotingsakkoord werd verleend op 14 juli 2022.

Het decreet werd een eerste keer principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 juli 2022.

Op 12 september 2022 werd het advies van SERV ontvangen.

Op 15 september 2022 werd het advies van de VTC ontvangen.

Op 23 september 2022 werd het advies van de VLOR ontvangen.

2. INHOUD

C. ALGEMENE TOELICHTING

Sectorconvenants zijn protocollen van samenwerking tussen de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties van sectoren en de Vlaamse regering ter ondersteuning van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De werking van sectorconvenants is momenteel geregeld in het decreet van 13 maart 2009 betreffende de sectorconvenants in het raam van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid.

Het instrument kent reeds een lange historiek en dankzij de convenants zijn sectoren erin geslaagd om nieuwe en minder evidente thema's zoals discriminatiebestrijding, inclusie,

competentiebeleid, duaal leren, ... een prominente plek te geven in hun beleid en dienstverlening ten aanzien van werkgevers en werknemers.

De sectorconsulenten, die gefinancierd worden via de convenants, zijn terreinwerkers die ondernemingen informeren, sensibiliseren, begeleiden, die leerwerkplekken zoeken en vinden en die hun schouders zetten onder een aantal belangrijke processen (vb. de opmaak van beroepskwalificatiedossiers, standaardtrajecten duaal leren, ...). Zo ondersteunen ze ook de duurzame loopbanen van individuen. Als overheid realiseren we via de sectorconvenants zo een hefboomeffect door de eigen middelen van de paritaire sectorfondsen mee te responsabiliseren en in te zetten op Vlaamse werkgelegenheidsthema's.

Met het indienen van een nieuw ontwerp van decreet bouwen we hier op verder. We voeren ten opzichte van het decreet van 13 maart 2009 een aantal wijzigingen door zodat het decreet is aangepast aan de huidige realiteit en werking, maar het tegelijk ook de nodige continuïteit en garanties biedt. De nood aan verdere garanties kwam duidelijk naar voor in de stakeholdersronde die aan de totstandkoming van het decreet vooraf ging, alsook uit het advies op eigen initiatief van de SERV (dd. 21 december 2021) dat werd uitgebracht over de convenants. Ook de gedachtewisseling in het Vlaams Parlement over de convenants, dd. 29 april 2021 bracht bevestiging in deze.

Nieuw ten opzichte van het decreet van 2009 is:

- Het introduceren van intersectorale convenants om een versnelling hoger te schakelen op vlak van intersectorale samenwerking:
 - o grote uitdagingen zoals de lage participatie aan levenslang leren, de vergrijzing, de impact van digitalisering, klimaat, circulaire economie op jobs en vaardigheden en het menselijk kapitaal in ondernemingen, de krapte, het lerarentekort, ... komen gemeenschappelijk op tal van sectoren af en vergen dus ook meer en meer een intersectorale aanpak. Een intersectoraal convenant kan hierop een antwoord bieden.
- Het koppelen van een doelstelling aan het instrument van een convenant:
 - o via een convenant willen we ondernemingen en individuen ondersteunen in functie van veerkracht en het verhogen van de werkzaamheidsgraad. Het decreet van 2009 bevatte geen concrete doelstelling van een convenant. We voegen daarnaast ook de thema's 'instroom, zij-instroom en doorstroom' en 'werkbaar werk' toe als belangrijke thema's om deze doelstelling te realiseren. Dit zijn geen nieuwe thema's voor de sectoren maar ze krijgen nu een decretale verankering.
- Het voorzien van de mogelijkheid tot het flexibiliseren van de looptijd:
 - o we schrijven een looptijd van minimaal (in plaats van maximaal) 2 jaar in het decreet in zodat een langere looptijd kan worden afgesproken indien aangewezen. Een langere looptijd stimuleert visievorming op langere termijn en maakt een meer structurele werking mogelijk.
- Het inschrijven van de mogelijkheid om addenda af te sluiten in geval van herstructureringen, moeilijkheden of uitdagingen
 - o dit is een werkwijze die we momenteel al toepassen maar nu ook decretale verankering geven.

Het voorzien van de mogelijkheid om de subsidie onder de vorm van een financiering van sectorconsulenten te indexeren. De Vlaamse regering kan dit per convenantperiode beslissen.

Met een voortzetting van het instrument van de sectorconvenants en het mogelijk maken van intersectorale convenants kunnen ondernemingen en hun (potentiële) werknemers, met voorliggend decreet, rekenen op sectorale en intersectorale ondersteuning op vlak van de afstemming tussen onderwijs en de arbeidsmarkt, instroom, zij-instroom en doorstroom, levenslang leren en competentiebeleid, werkbaar werk diversiteit en inclusie.

Sectoren worden zo bevestigd als structurele partners van de overheid om vertrekkende van sectorale uitdagingen en de noden van hun ondernemingen, bij te dragen aan het verhogen van de werkzaamheidsgraad naar 80% en meer mensen aan het werk te krijgen en houden en elk talent te (h)erkennen, ontwikkelen en benutten.

D. BESPREKING VAN DE ADVIEZEN

SERV

Op 12 september 2022 ontvingen we het advies van de SERV. De SERV ondersteunt de decretale wijzigingen ten opzichte van het decreet van 2009. De aanpassingen zorgen er volgens de SERV voor dat de convenants relevant blijven en voldoende aansluiten bij de realiteit van de werking. De SERV apprecieert sterk dat er werd rekening gehouden met de ervaring in vorige generaties en met feedback uit het veld gebaseerd op een uitgebreid voorbereidend proces en brede consultatie die zorgden voor onderbouwde wijzigingen.

De SERV formuleert in zijn advies acht aanbevelingen:

- Doelstellingen linken aan de decretale thema's
- Thema's verbreden om relevante acties te vatten
- Mogelijkheid voor langere looptijd benutten
- Blijven werken met addenda om nodige flexibiliteit in te bouwen
- Toelagen van sectorconsulenten indexeren
- Potentieel van intersectorale convenants benutten
- Brede intersectorale werking binnen de SERV erkennen
- Zorgen voor financiering op maat van de sectorale realiteit

Volgende aanpassingen die de SERV suggereert in zijn advies werden verwerkt in het ontwerpdecreet

- We nemen de formulering uit de memorie van toelichting aangaande de doelstelling van een convenant over in het ontwerpdecreet: 'Het sectorconvenant en het intersectorale convenant beogen het ondersteunen van duurzame loopbanen en individuen en het ondersteunen van organisaties met oog op veerkracht bij transities en de verhoging van de werkzaamheidsgraad'. Op die manier sluit de formulering beter aan bij de ambitie van de convenants en de verwachtingen ten aanzien van de sectorconsulenten.
- We passen volgende formulering in de memorie van toelichting aan: "Als overheid realiseren we via de convenants een hefboomeffect door de eigen middelen van de paritaire sectorfondsen mee te responsabiliseren en in te zetten op Vlaamse werkgelegenheidsthema's." Het is cruciaal dat de autonomie van de sectoren m.b.t. de inzet van de eigen middelen gerespecteerd blijft volgens de sociale partners. Vandaar ook de suggestie om de formulering als volgt aan te passen: "Als overheid realiseren we via de convenants een hefboomeffect door binnen de werking van de

paritaire sectorfondsen extra aandacht te hebben voor de Vlaamse werkgelegenheidsthema's."

- We voegen het thema 'retentie' toe. Dit wordt dan in het decreet 'instroom, zij-instroom, doorstroom en retentie'. De toevoeging van dit thema stimuleert sectoren om ook werk te maken (naast werkbaar werk) van vb. re-integratie van langdurig zieken, job(re)design, ...;
- We verduidelijken het thema "diversiteit en inclusie" in de memorie van toelichting door mee te geven dat het sectoren de kans geeft om werk te maken van evenredige arbeidsdeelname en non-discriminatie.
- We passen de formulering 'De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ondersteunt de uitvoering van de sectorconvenants en intersectorale convenants door thematische, intersectorale netwerken te organiseren' aan in: "De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ondersteunt de uitvoering van de sectorconvenants en intersectorale convenants vanuit zijn intersectorale werking'. De intersectorale werking binnen de SERV is sinds 2021 immers meer dan sectoren bij elkaar brengen in netwerken.

De SERV formuleert tevens een aantal aanbevelingen voor verdere optimalisering waarvan we akte nemen en die we zullen mee nemen in de operationalisering en uitvoering volgende generaties convenants. Het gaat om de langere looptijd (voorzien als mogelijkheid in ontwerpdecreet), de indexering van de financiering van sectorconsulenten (voorzien als mogelijkheid in ontwerpdecreet), het blijven werken met addenda (voorzien als manier van werken in ontwerpdecreet) en het voortbouwen op de huidige manier van resultaatgericht werken. De uitwerking van intersectorale convenants start met een visieoefening in het najaar van 2022.

VLOR

Op 23 september 2022 ontvingen we het advies de VLOR. De VLOR ziet in het voorontwerp van decreet vooral een verderzetting van de huidige werking, die zeker een positieve impact heeft op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het levenslang leren.

De VLOR formuleert in zijn advies acht aandachtspunten om de convenants en het decreet te versterken:

- Zet het thema onderwijs-arbeidsmarkt centraal bij intersectorale samenwerking.
- Vraag sectoren om samen te werken met het hele onderwijsveld.
- Stimuleer sectoren om beroepskwalificaties actueel te houden.
- Strijd samen met sectoren tegen discriminatie en veranker dit decreetaal.
- Verleng de looptijd van de convenants tot vier of vijf jaar en deel het inhoudelijk verslag ook met de VLOR.
- Maak addenda transparant en complementair: zij moeten leiden tot extra initiatieven.
- Schrap de koppeling tussen financiering en resultaatverbintenissen, maar stel ambitieuze en kwalitatieve doelen.
- Neem een overlegtoets als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een sectorconvenant op in de regelgeving.

Volgende aanpassingen die de VLOR suggereert in zijn advies werden verwerkt in het ontwerpdecreet:

- We passen de memorie van toelichting aan en beklemtonen de rol van sectoren op vlak van de opmaak en het actualiseren van beroepskwalificatiedossiers in plaats van curricula.
- We verduidelijken het thema "diversiteit en inclusie" in de memorie van toelichting door mee te geven dat het sectoren de kans geeft om werk te maken van evenredige arbeidsdeelname en non-discriminatie.

De VLOR formuleert ook een aantal aanbevelingen voor verdere optimalisering waarvan we akte nemen en die we mee zullen nemen in de operationalisering en uitvoering van de volgende generaties convenants. Het gaat om aandacht voor aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt centraal plaatsen in de intersectorale werking, het stimuleren van sectoren om samen te werken met het ganse onderwijsveld (wordt meegenomen in de onderhandelingen, maar niet decretaal verankerd), de langere looptijd (voorzien als mogelijkheid in ontwerpdecreet), het bewaken van de complementariteit van de addenda, het stellen van ambitieuze en kwalitatieve doelen en het inbouwen van een overlegtoets in het onderhandelingsproces ter totstandkoming van de convenants.

VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. 2022/084 gegeven op 6 september 2022.

De VTC beveelt aan om:

- de Dmfa-gegevens te definiëren in het ontwerp;

Het ontwerp wordt in die zin aangepast.

- het ontwerp aan te vullen met de verplichting om de in artikelen 13 en 14 van de AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt op te nemen in de communicatie met de burger.

Deze verplichting voor de verwerkingsverantwoordelijke, die rechtstreeks voortvloeit uit de AVG, wordt reeds vermeld in de Memorie van Toelichting. Het is niet nodig deze op te nemen in het ontwerp zelf.

E. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen verwijzen we naar de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het advies van inspectie van financiën werd ontvangen op 7 juni 2022. Dit was een gunstig advies met voorwaarden. In de aanvraag begrotingsakkoord werd een repliek geformuleerd op de vragen en voorwaarden. Op vraag van de inspectie van financiën werd een overgangsbepaling toegevoegd aan voorliggend voorontwerp van decreet. Er werd bovendien een rechtsgrond voor indexering (die per convenantperiode kan beslist worden door de Vlaamse Regering) toegevoegd aan het voorontwerp van decreet als antwoord op één van de belangrijkste aanbevelingen vanwege de interprofessionele sociale partners (cfr. SERV-advies op eigen initiatief). Aan de verdere voorwaarden zal worden tegemoet gekomen in de besprekingen van de begrotingsopmaak van 2023 en in de onderliggende werking bij de convenants. Potentiële meerkosten zullen steeds worden opgevangen binnen de beschikbare

begrotingskredieten van WSE. Concrete rapporteringsmodaliteiten zullen in de respectievelijke overeenkomsten (convenant of addendum) uitgewerkt worden.

De indexatie van de loonuitgaven voor de sectorconsulenten zoals vermeld in voorliggend ontwerp van decreet heeft een budgettaire weerslag op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vanaf begrotingsjaar 2023. De budgettaire weerslag hangt af van de toekomstige spilindexoverschrijdingen. Voor de uitvoering van dit decreet worden de nodige begrotingskredieten vastgelegd in de begrotingsopmaak van 2023.

De uitgaven met betrekking tot de sectorconvenants en de intersectorale convenants worden aangerekend op de begrotingsartikelen JB0-1JDB2IB-WT (Sectorfondsen) en JB0-1JDB2AY-IS (SERV).

B. ESR-TOETS

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen impact op ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbudget

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring wordt dit voorontwerp van decreet voorgelegd aan het advies van de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet betreffende de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS